

Zmiany w regulacjach IRGiT

Podsumowanie

Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A. („IRGiT”) wprowadza zmiany do Regulaminu Giełdowej Izby Rozrachunkowej (Rynek towarowy) (dalej „Regulamin GIR”) oraz Szczegółowych zasad rozliczeń i rozrachunku Giełdowej Izby Rozrachunkowej (dalej „Szczegółowe zasady rozliczeń”), mające w szczególności na celu:

- wdrożenie nowego modelu zabezpieczeń dla rynków SPOT – tj. wprowadzenie depozytu historycznego jako zabezpieczenia dla wszystkich rynków SPOT rozliczanych przez Giełdową Izbę Rozrachunkową oraz wyłączenie mechanizmu prewalidacji limitów transakcyjnych przez Towarową Giełdę Energii S.A.
- usunięcie możliwości prowadzenia działalności rozliczeniowej jako reprezentant Członka Giełdy,
- aktualizację zasad dotyczących zasad wystawiania przez IRGiT faktur z tytułu opłat określonych w Regulaminie GIR,
- przeniesienia zapisów zawartych dotychczas w Szczegółowych zasadach rozliczeń Rynku Towarów Rolno – Spożywczych (dalej „Szczegółowe zasady rozliczeń RTRS”) do Szczegółowych zasad rozliczeń.

Wprowadzane zmiany wchodzi w życie z dniem 31 marca 2026 r.

W przypadku pytań prosimy o kontakt.

Dział Zarządzania Ryzykiem	22 341 98 20
Dział Rozliczeń i Rozrachunku	22 341 99 80
Biuro Członków Giełdy	22 341 99 21

Szczegółowy opis zmian

Opis zmian w Regulaminie Giełdowej Izby Rozrachunkowej (Rynek towarowy)

1. Zmiany wynikające z wdrożenia Nowego modelu zabezpieczeń dla rynków SPOT

Celem zmian jest wprowadzenie jednolitego modelu zabezpieczeń dla rynków SPOT rozliczanych przez IRGiT, poprzez rezygnację z limitu transakcyjnego (w tym podstawowego limitu transakcyjnego oraz limitu transakcyjnego dedykowanego RDB) oraz rozszerzenie funkcjonowania Depozytu historycznego na wszystkie rozliczane przez IRGiT rynki SPOT.

W związku z powyższym, w Regulaminie GIR wprowadzono następujące zmiany:

- 1) wykreślenie definicji limitu transakcyjnego określonej w § 2 pkt 9) Regulaminu GIR;
- 2) zmiana § 33 pkt. 3 Regulaminu GIR poprzez wykreślenie zapisu wskazującego na ustalanie przez IRGiT wartości limitu transakcyjnego;
- 3) zmiana § 37 ust. 2 Regulaminu GIR poprzez wykreślenie zapisu uwzględniającego limit transakcyjny ze składu depozytu transakcyjnego oraz zapisu dotyczącego sposobu jego ustalania;
- 4) zmiana § 37 ust. 5 Regulaminu GIR polegająca na wskazaniu, iż rozrachunek pieniężny zabezpieczony jest w szczególności przez środki zgromadzone na depozytach transakcyjnych, w związku z brakiem dalszego zastosowania limitów transakcyjnych;
- 5) zmiany doprecyzowujące w § 37 ust. 7 i 8 Regulaminu GIR;
- 6) uchylenie ust. 9 w § 37 Regulaminu GIR dotyczącego wpłat na Limit transakcyjny;
- 7) zmiana § 37 ust. 10 Regulaminu GIR polegająca na wskazaniu, iż wypłaty środków pieniężnych dokonywane są z Depozytu transakcyjnego a nie jak do tej pory z limitu transakcyjnego.

Szczegółowe zasady funkcjonowania Depozytu historycznego zostały określone w Szczegółowych zasadach rozliczeń.

Wprowadzona zmiana stanowi realizację rekomendacji Komitetu ds. Ryzyka przy IRGiT z dnia 1 lipca 2025 r.

2. Zmiany dotyczące rezygnacji z możliwości rozliczania transakcji w modelu reprezentant Członka Giełdy

Zmiany mają na celu uchylenie zapisów dotyczących członkostwa pośredniego w Izbie oraz usunięcie możliwości prowadzenia działalności rozliczeniowej w ramach której Członek Izby odpowiada za rozliczenie transakcji zawartych przez innego Członka Giełdy.

W związku z powyższym w treści Regulaminu GIR:

- 1) wprowadzono zmiany w: §9, §10, §11 ust. 2 pkt 2) oraz ust. 5, w §12, w §15 ust. 3 pkt 1), w §23 ust. 4 oraz 5, w §27 ust. 5, w §37 ust. 11, w §39 ust. 7 oraz 8, w §44 ust. 2, w §45a,
- 2) uchylono: §8, §14 ust. 5, §16, §45m, oraz
- 3) wprowadzono zmiany w Części I Tabeli opłat w zakresie uchylenia zapisów dotyczących członkostwa pośredniego.

3. Zmiany mające na celu aktualizację zapisów dotyczących naliczania i pobierania opłat określonych w Regulaminie GIR

Celem wprowadzanych zmian jest uchylenie zapisów Regulaminu GIR dotyczących wskazania terminu wystawiania faktur przez IRGiT oraz terminu zapłaty, tak aby kompleksowe uregulowanie tych kwestii pozostawić wyłącznie w Szczegółowych zasadach naliczania opłat pobieranych od Członków IRGiT, określanych przez Zarząd IRGiT. W konsekwencji w ramach zmian Regulaminu GIR uchylono §58 ust. 4, §59 ust. 4 i 5 oraz wprowadzono zmianę w § 56 i 57.

Ponadto, w §58 ust. 2 wprowadzono zmianę polegającą na usunięciu konieczności dokonywania przez Członków Izby wyboru wariantu opłaty rocznej w każdym roku. Dokonany przez danego Członka Izby wybór wariantu będzie obowiązywać do czasu złożenia odmiennej deklaracji.

4. Dodatkowo, zmiany w Regulaminie GIR obejmują również poniższe kwestie:

- 1) zastąpienie możliwości wymiany korespondencji pomiędzy Członkami Izby a IRGiT w formie telefaksu formą elektroniczną w § 4 ust. 3, a w związku z tym uchylenie § 4 ust. 4 Regulaminu GIR odnoszącego się do konieczności zawarcia porozumienia dotyczącego wymiany korespondencji w formie elektronicznej,
- 2) uchylenie zapisu §15 ust. 2 wskazującego zakres dokumentów, które należy załączyć do wniosku o członkostwo w Izbie, w związku z faktem iż zgodnie §15 ust. 1 Regulaminu GIR „Wniosek o zawarcie umowy o członkostwo w Izbie sporządza się na formularzu, którego wzór określa Zarząd IRGiT” a formularz ten określa zakres wymaganych do przedłożenia dokumentów,
- 3) zmiany redakcyjne i porządkowe w § 2 pkt 28) oraz § 2 pkt 38) lit i.

Opis zmian w Szczegółowych zasadach rozliczeń i rozrachunku Giełdowej Izby Rozrachunkowej

1. Zmiany dotyczące wdrożenia Nowego modelu zabezpieczeń dla rynków SPOT

Celem wprowadzanych zmian jest optymalizacja modelu zabezpieczeń dla rynków SPOT poprzez wprowadzenie jednego sposobu zabezpieczeń w miejsce obecnie obowiązujących trzech różnych mechanizmów.

Nowy model, poprzez rezygnację z limitów transakcyjnych, pozwoli uczestnikom rynku na zwiększoną elastyczność w składaniu zleceń, a co za tym idzie lepszą realizację potrzeb zakupowych.

a) wykreślenie zapisów dotyczących limitu transakcyjnego

W § 5 ust. 1 lit. a) Szczegółowych zasad rozliczeń zmieniono zakres elementów wchodzących w skład depozytów transakcyjnych. Wykreśleniu uległy § 6 ust. 3 i 4 mówiące o przekazywaniu wartości limitów transakcyjnych na potrzeby mechanizmu prewalidacji zleceń do Towarowej Giełdy Energii S.A.

Uchylone zostały § 12, § 14 oraz § 15, odnoszące się do rozróżnienia Podstawowego Limitu Transakcyjnego oraz limitu dedykowanego RDB, które to limity zostały zastąpione przez depozyt historyczny. Usunięty został również Załącznik nr 3a do Szczegółowych zasad rozliczeń – Wzór formularza deklaracji wyznaczenia Limitu transakcyjnego dedykowanego RDB (XBID) oraz Załącznik nr 3b – Wzór formularza deklaracji wyznaczenia Limitu transakcyjnego dedykowanego RCG.

Ponadto w § 9 ust. 8 zmodyfikowany został wzór na wypłatę środków pieniężnych z subkonta Rachunku depozytów transakcyjnych poprzez usunięcie ze wzoru komponentów dotyczących limitów transakcyjnych. Dodatkowo w tym paragrafie wykreśleniu uległy zapisy dotyczące deklaracji zmiany limitu transakcyjnego RDB lub limitu transakcyjnego RCG w związku z wypłacanymi środkami.

b) minimalna wartość depozytów transakcyjnych

W § 8 ust. 3 Szczegółowych zasad rozliczeń wprowadzono zmianę mającą na celu ujednoczenie minimalnej wartości depozytów transakcyjnych dla wszystkich rynków SPOT, która wynosić będzie 10 000 zł.

c) zasady wyznaczania depozytu historycznego

W § 11 Szczegółowych zasad rozliczeń wprowadzono zmiany dotyczące modyfikacji algorytmu wyznaczania depozytu historycznego. Kluczowe zmiany w modelu dotyczą:

- 1) objęcia depozytem historycznym wszystkich rynków SPOT,
- 2) uwzględniania możliwości nettingu z transakcjami z rynków terminowych oraz
- 3) wprowadzenia do algorytmu depozytu historycznego mnożnika γ w zamian za parametr pD .

Dodatkowo w § 11 ust. 3 oraz w § 28, § 29 i § 35 wykreślono możliwość wnoszenia gwarancji bankowych na poczet depozytów transakcyjnych, w tym depozytu historycznego. Jednocześnie, w § 11 ust. 5. w § 13 ust. 3 oraz § 55 ust. 5 i 6 opisane zostały zasady postępowania w przypadku wystąpienia niedoboru środków pieniężnych do pokrycia wymaganych wartości zabezpieczeń dla rynków SPOT, w tym zastosowania blokady możliwości składania zleceń przez Członka Izby.

d) zasady wyznaczania nadwyżki zabezpieczeń wniesionych na depozyty transakcyjne

W § 13 ust. 1 i 2 opisany został sposób wyznaczania wartości nadwyżki zabezpieczeń wniesionych na depozyty transakcyjne, w szczególności z uwzględnieniem wartości z rozliczeń Transakcji zawartych na Rynku Dnia Bieżącego oraz Rynku Towarów Rolno - Spożywczych. Zgodnie z zapisami Szczegółowych zasad rozliczeń nadwyżkę zabezpieczeń wniesionych na depozyty transakcyjne stanowić będzie suma środków wniesionych na depozyt transakcyjny pomniejszona o wymagane wartości zabezpieczeń dla poszczególnych Członków IRGiT.

W § 10 ust. 4 Szczegółowych zasad rozliczeń wprowadzono zmiany dotyczące wpływu aktualizacji wartości wymaganego depozytu dostawy na wartość nadwyżki zabezpieczeń wniesionych na depozyty transakcyjne.

e) zmiany dotyczące funduszu gwarancyjnego

W związku z objęciem wszystkich rynków SPOT nowym modelem zabezpieczeń w § 37 ust. 1 Szczegółowych zasad rozliczeń rozszerzono zakres rynków objętych funduszem gwarancyjnym o Rynek Towarów Rolno – Spożywczych.

2. Zmiany wynikające z usunięcia możliwości rozliczania transakcji w modelu reprezentanta Członka Giełdy

W związku z rezygnacją z możliwości rozliczania transakcji w modelu reprezentanta Członka Giełdy, w Szczegółowych zasadach rozliczeń wprowadzono odpowiednie zmiany, polegające na wykreśleniu zapisów dotyczących tego modelu.

3. Zmiany wynikające z przeniesienia zapisów dotyczących Rynku Towarów Rolno – Spożywczych do Szczegółowych zasad rozliczeń

W związku z objęciem Rynku Towarów Rolno – Spożywczych („RTRS”) nowym modelem zabezpieczeń dla rynków SPOT, zapisy dotyczące zasad rozliczeń i rozrachunku transakcji zawieranych na tym rynku zostały uwzględnione w treści Szczegółowych zasad rozliczeń.

Do Szczegółowych zasad rozliczeń dodano:

- a) § 40a dotyczący rejestracji operacji związanych z obrotem towarami rolno – spożywczymi,
- b) § 50a dotyczący zasad ustalania wysokości należności i zobowiązań z tytułu Transakcji zawartych na RTRS oraz
- c) § 66a dotyczący rozrachunku towarów rolno-spożywczych.

Uzupełniono także § 43 i § 44 w zakresie sposobu i trybu rozliczania Transakcji zawartych na RTRS. Uzupełnienie to ma na celu zapewnienie spójności regulacyjnej oraz pełne odzwierciedlenie dotychczasowych uregulowań w zakresie tego obszaru.

Jednocześnie w związku z przeniesieniem zapisów zawartych w Szczegółowych zasadach rozliczeń RTRS do Szczegółowych zasad rozliczeń, Szczegółowe zasady RTRS zostają uchylone.